

2012-11-07
Remissvar
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar: Nystartszoner (SOU 2012:50)

Finansdepartementet har genom remiss via Saco gett Akademikerförbundet SSR möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande.

Betänkandets förslag i korthet:

Utredningen föreslår att företag som verkar i utsatta områden ska få sänkta sociala avgifter. Områden som kan komma ifråga ska ha minst 4 000 invånare och måste uppfylla följande gränsvärden för den del av befolkningen som är mellan 20 och 64 år:

- Andelen sysselsatta ska understiga 44,5 procent
- Andelen som erhåller långvarigt försörjningsstöd ska översiga 6,8 %
- Andelen utan gymnasieexamen, eller motsvarande, ska överstiga 31,3%

Med dessa kriterier skulle det finnas totalt 18 nystartszoner. Dessa områden hade 2009 cirka 138 000 invånare, vilket motsvarade cirka 1,5 procent av Sveriges befolkning.

De företag som kan komma i fråga är mindre företag med maximalt 49 anställda samt en omsättning på maximalt 10 miljoner kronor per år och ha ett fast driftsställe i aktuellt område. Minst en fjärdedel av den arbetade tiden i företaget ska vara utförd av personal som är folkbokförd i området. Större företag, jordbruk, fiske och vattenbruk kan inte komma ifråga för stöd. Sänkta socialavgifter ges inte för lönesummor över 27 300 kronor i månaden, De sänkta sociala avgifterna kan maximalt uppgå till 70 000 kronor per anställd och år. Omfattningen av sänkta sociala avgifter för företagen föreslås vara 100 procent i fem år, varefter 50 procent lättnad kan ges i två år till.

Syftet med förslaget är att öka integrationen, minska utanförskapet, öka sysselsättningen och nyföretagandet, minska bidragsberoendet och öka skatteintäkterna mm.

Våra kommentarer:

Akademikerförbundet SSR menar att segregationen i det svenska samhället är en av våra största politiska utmaningar. Sverige är, och ska vara, ett öppet land med fri rörlighet och humanism som ledstjärna. En orolig omvärld samt en allt mer global ekonomi medför, med självklarhet, att många människor söker sig till vårt land. Detta är något i grunden bra för det svenska samhället.

Till det kommer att svenska folket vill ha ett socialt inkluderande samhälle med relativt små inkomstskillnader och en generell välfärd som kommer

alla till del. Denna höga ambition för ett jämlikt samhälle går dock dåligt ihop med den ökade segregering vi ser i Sverige utifrån socioekonomiska faktorer som allt oftare är liktydig med etnisk segregering. Segregationen syns i första hand på arbetsmarknaden och i boendet, men som följd av det också i utbildning och i förlängningen också i faktorer som hälsa och livschanser. För ett egalitært välfärdssamhälle är det en oacceptabel situation, inte minst när den accentueras.

Av det skälet är olika åtgärder för att bryta segregationen avgörande för Sveriges långsiktiga positiva utveckling. Då handlar det om att hitta faktorer i samhället som skapar utstötning, utanförskap och marginalisering om det så handlar om arbete, boende, skolgång eller något annat. En avgörande faktor för att skapa integration måste handla om att skapa förutsättningar för hur vi ska arbeta, bo, använda olika välfärdstjänster och konsumera mera blandat, blandat utifrån såväl socioekonomiska, etniska och andra faktorer. Detta är Akademikerförbundet SSRs utgångspunkt för hur vi ska skapa mer integration och ett bättre samhälle.

Att i en sådan situation förorda nystartszoner med den konstruktion som föreslås, framstår för oss som obegripligt. Förslaget kan möjligen leda till att något företag flyttar till de utsatta områdena, men det bedömer utredningen själv som rätt osannolikt (Diagram 9.2 s. 218). Dessutom kan förslaget möjligen leda till minskad arbetslöshet i området, men om det säger utredningen själv följande:

”Att systemet direkt leder till minskad arbetslöshet i de aktuella områdena framstår visserligen som mer osäkert.” (s. 223)

Vad vi alltså har är ett förslag med tveksamma effekter i att företag flyttar till utsatta områden samt tveksamma effekter i att minska arbetslösheten. De internationella erfarenheterna pekar på samma sak. Det finns mycket svag empiri internationellt för att nystartszoner, oavsett konstruktion, har visat sig vara en framgångsrik väg till integration och jobbskapande. Vurmen för det franska systemet (ZFU) kan rimligen bara begränsas till att det inte ansetts strida mot EUs regelverk.

Den konstruktion som förslaget om nystartszoner har innebär att incitamenten är att de som bor i ett visst område också ska arbeta där. Incitamenten för ett företag i ett utsatt bostadsområde att anställa någon från ett annat område, dvs öka integrationen (dvs blandningen) finns inte. Incitamenten finns inte heller för företag i icke utsatta områden att anställa personer som bor i utsatta områden (dvs integration åt andra hållet). Utan det beteende som ska främjas är en inkapsling av eventuella företag och dess eventuella anställda till utsatta områden. Utredningen beskriver det själv som en påtaglig fara:

”Potentiellt skulle det, på lite längre sikt, kunna vara negativt för integrationen, både på ett individuellt och på ett geografiskt plan då såväl individer som områden därmed riskerar att bli mer isolerade från kringliggande områden.” (s. 359).

För Akademikerförbundet SSR framstår förslaget med nystartszoner som i grunden feltänkt. Målet med integrationspolitiken måste vara att vi ska bo, arbeta och verka mer blandat – oberoende av social, ekonomisk, etnisk eller annan bakgrund. Att då skapa frizoner som, om de över huvud taget skapar jobb, låser in människor anser vi vara helt kontraproduktivt.

En fungerande integrationspolitik måste istället bygga på att förbättra förutsättningarna för rörlighet inom samhället. Då måste de mekanismer som skapar utstötning identifieras om de så finns hos arbetsgivare, banker, skattesystem, hyresvärdar, skolvals-system eller någon annanstans. Faktorer som är viktiga att studera är allt från diskriminering till bristande stöd i validering och komplettering av utbildning, informella rekryteringsvägar för många arbetsgivare och strukturer som skapar en indirekt diskriminering av personer med till exempel utländsk bakgrund.

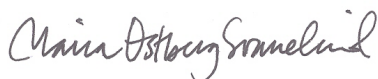
För att lyckas med integrationspolitiken måste också välfärdssystemet rustas så att den segregation som finns kan motverkas med en högkvalitativ skola, vård och omsorg överallt i landet helt oberoende av var man råkar bo. Håller välfärden lika hög kvalitet oavsett var man bor ges bättre förutsättningar för barn, ungdomar och vuxna också i utsatta bostadsområden att förverkliga sina livschanser, där eller någon annanstans.

Att fortsätta fokusera på utsatta bostadsområden istället för att inse att utanförskapet skapas genom innanförskapets utstötningsmekanismer är en ökenvandring svensk integrationspolitik har gått i 30 år. Nystartszoner är inte bara en bekräftelse av den politiken, utan också en accentuering av densamma.

Akademikerförbundet SSR avstyrker med bestämdhet förslaget om nystartszoner.

Heike Erkers
Förbundsordförande
heike.erkers@akademssr.se

Maria Östberg Svanelind
Internationell sekreterare
maria.ostberg-svanelind@akademssr.se

Ursula Berge
Samhällspolitisk chef
ursula.berge@akademssr.se